

Civilinė byla Nr. e2YT-5225-494/2021
Teismo proceso Nr. 2-52-3-01350-2021-6
Procesinio sprendimo kategorijos:
2.2.1.3; 2.3.9.1; 2.3.9.3.2; 3.2.6.1; 3.4.5.5;
3.4.5.10.

VILNIAUS REGIONO APYLINKĖS TEISMAS

S P R E N D I M A S LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2021 m. lapkričio 3 d.
Vilnius

Vilniaus regiono apylinkės teismo Vilniaus rajono rūmų teisėja Dalia Zeniauskaitė, sekretoriaujant Gitanai Jasilionienei, dalyvaujant pareiškėjai L. O., išvadą teikiančios institucijos Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyriaus atstovei Ivonai Dubovskajai, asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu, S. D.,

viešame teismo posėdyje žodinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal pareiškėjos L. O. pareiškimą dėl S. D. pripažinimo neveiksnia, asmuo, kurį prašoma pripažinti neveiksniu, S. D., išvadą teikianti institucija – Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius.

Teismas

n u s t a t ė :

1. pareiškėja L. O. kreipėsi į teismą su pareiškimu, prašydama pripažinti S. D. neveiksniu šiose turtinių santykių srityse: asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su smulkiais buitinais sandoriais (maisto produktų įsigijimas, sumokėjimas už komunalines paslaugas ir kt.); asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su lizingo, daiktų pirkimo – pardavimo išsimokėtinai, paskolų, vartojimo kreditų sutarčių sudarymu ir pan.; kilnojamojo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (kilnojamojo turto pirkimo - pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai ir kt.); nekilnojamojo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai ir kt.); paveldėjimo teisiniai santykiai (palikimo priėmimas, testamentas sudarymas ir kt.); dalyvavimas ūkinėje komercinėje veikloje (juridinių asmenų steigimas, buvimas juridinio asmens dalyviu, vertimasis individualia veikla ir kt.); asmeninių neturtinių santykių srityse: savitvarkos įgūdžių sritis (tinkama gyvenamojo būsto priežiūra ir pan.); sveikatos priežiūros sritis (kreipimasis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, gebėjimas naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, reikiamų sveikatos priežiūros paslaugų poreikio įvertinimas ir pan.); šeimos santykių sritis (santuokos sudarymas, įvaikinimas ir kt.); asmens gebėjimas būti globėju (rūpintoju), pagalbininku pagal sutartį dėl pagalbos priimančias sprendimus; darbo teisinių santykių sritis, politinių teisių įgyvendinimas. Taip pat, pareiškimu pareiškėja prašė paskirti L. O. S. D. globėja ir turto administratore.

2. Išvadą teikianti institucija Vilniaus rajono savivaldybės administracijos Socialinės rūpybos skyrius pateikė atsiliepimą, kuriuo siūlė pripažinti S. D. neveiksnia visose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse bei nustatyti jai globą.
3. Suinteresuoto asmens, kurį prašoma pripažinti neveiksniu, atstovė advokatė Ingrida Ivanovienė atsiliepime nurodė, kad būtina paskirti S. D. teismo psichiatrinę ekspertizę. Nurodė, kad galutinę nuomonę dėl pareikšto pareiškimo išsakys susipažinusi su teismo psichiatrijos ekspertizės aktu.
4. 2021 m. spalio 11 d. teismo posėdyje pareiškėja nurodė, kad ji yra vienintelė S. D. dukra, S. D. negali savimi pasirūpinti, nepažįsta nei pareiškėjos nei anūkų, nežino, kur gyvena. Pažymėjo, kad su ekspertizės aktu sutinka. Nurodė, kad mamos sveikatos būklė nesikeičia, taip pat, kad ji turi registruoto turto.
5. 2021 m. spalio 11 d. teismo posėdyje S. D. atstovė advokatė Ingrida Ivanovienė nurodė, kad pareiškimą palaiko visiškai.
6. 2021 m. spalio 11 d. teismo posėdyje išvadą teikiančios institucijos atstovė Ivona Dubovskaja pažymėjo, kad institucija siūlo pripažinti S. D. neveiksnia visose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, o pripažinus neveiksnia skirti jai globą ir jos globėja bei turto administratore paskirti L. O.

Pareiškimas tenkintinas.

7. Lietuvos Respublikos civiliniame kodekse (toliau – CK) asmens veiksnumas apibrėžiamas kaip fizinio asmens galimybė savarankiškai ir visa apimtimi įgyti, įgyvendinti savo teises ir prisiimti pareigas bei savarankiškai atsakyti už jų nevykdymą (CK 2.5 straipsnis). CK 2.10 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad fizinis asmuo, kuris dėl psichikos sutrikimo negali suprasti savo veiksmų tam tikroje srityje reikšmės ar jų valdyti, gali būti teismo tvarka pripažintas neveiksniu toje srityje.
8. Remiantis 2020-09-01 d. Lazdijų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos ir sveikatos skyriaus S. D. socialinės globos ir poreikio vertinimu, nustatyta, jog S. D. yra nesavarankiška. Kaip matyti iš 2011-09-23 d. Specialiojo nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikio nustatymo pažymos Nr. 0120753, S. D. nustatytas neterminuotas specialusis nuolatinės priežiūros (pagalbos) poreikis nuo 2011-07-24, o remiantis byloje pateikta Neįgalumo ir darbingumo nustatymo tarnybos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Alytaus teritorinio skyriaus Specialiųjų poreikių nustatymo pažyma Nr. 559, S. D. neterminuotai nustatytas specialusis nuolatinės slaugos poreikis nuo 2017-02-06. Remiantis 2017-02-17 Lazdijų rajono savivaldybės administracijos Socialinės paramos skyriaus pažyma, S. D. neterminuotai nustatytas didelių specialiųjų poreikių lygis nuo 2017-02-17.
9. Teismui pateiktoje Vilniaus rajono savivaldybės paskirtos socialinės darbuotojos 2021 m. kovo 29 d. išvadoje Nr. 18 dėl asmens gebėjimo pasirūpinti savimi ir priimti kasdienes sprendimus nurodyta, kad S. D. negeba pasirūpinti savimi ir priimti kasdienes sprendimų visose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse.
10. 2021 m. rugpjūčio 2 d. teismo psichiatrijos ekspertizės akte Nr. TPE-240/2021 S. D. konstatuojamas lėtinis progresuojantis psichikos sutrikimas – kraujagyslinė demencija. Nurodyta, kad S. D. dėl psichikos sveikatos būklės negali suprasti savo veiksmų reikšmės ir jų valdyti visose turtinių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, jai būtina kito asmens priežiūra ir globa. Pažymėta, kad S. D. dėl psichikos sveikatos būklės negali dalyvauti teismo posėdyje, duoti paaiškinimų, atsakyti į klausimus.
11. Atsižvelgdamas į išdėstytus argumentus, į byloje pateiktus rašytinius įrodymus, šalių paaiškinimus teismo posėdžio metu ir nustatytas aplinkybes, teismas sprendžia, kad S. D. negali

suprasti savo veiksmų reikšmės ir jų valdyti visose turtinių santykių ir asmeninių neturtinių santykių srityse.

12. Remiantis nurodytu ir vykdant Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekse (toliau – ir CPK) 468 straipsnio 1 dalyje ir 473 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą pareigą teismo sprendime nurodyti baigtinį sričių, kuriose asmuo pripažįstamas neveiksniu, sąrašą, konstatuotina, kad:

S. D. pripažintina neveiksnia šiose srityse:

- turtinių santykių srityse: asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su smulkiais buitinais sandoriais (maisto produktų įsigijimas, sumokėjimas už komunalines paslaugas ir kt.); asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkymas, susijęs su lizingo, daiktų pirkimo – pardavimo išsimokėtinai sutarčių sudarymu, paskolų, vartojimo kreditų sutarčių sudarymu ir pan.; kilnojamąjo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (kilnojamąjo turto pirkimo - pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai ir kt.); nekilnojamąjo turto naudojimas, valdymas ir disponavimas juo (nekilnojamąjo turto pirkimo-pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai ar kt.); paveldėjimo teisiniai santykiai (palikimo priėmimas, testamentas sudarymas ir kt.); dalyvavimas ūkinėje komercinėje veikloje (juridinių asmenų steigimas, buvimas juridinio asmens dalyviu, vertimasis individualia veikla ir kt.);
 - asmeninių neturtinių santykių srityse: savitvarkos įgūdžių sritis (tinkama gyvenamojo būsto priežiūra, higiena, mityba, apranga ir pan.); sveikatos priežiūros sritis (kreipimasis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, gebėjimas naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, reikiamų sveikatos priežiūros paslaugų poreikio įvertinimas ir pan.); šeimos santykių sritis (santuokos sudarymas, asmens gebėjimas įgyvendinti tėvų valdžią - auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, įvaikinti ir kt.); asmens gebėjimas būti globėju (rūpintoju), pagalbininku pagal sutartį dėl pagalbos priimančiam sprendimui; darbo teisinių santykių sritis (asmens gebėjimas sudaryti darbo sutartį, atitinkančią jo galimybes, poreikius ir pan.); politinių teisių įgyvendinimo sritis (balsavimo teisė).
13. Pripažinus S. D. neveiksnia visose nurodytose turtinių santykių ir asmeninių neturtinių santykių srityse, šiose srityse jai nustatyta globa ir skirtinas globėjas (CK 2.10 straipsnis, 3.242 straipsnio 1 dalis, CPK 468 straipsnio 4 dalis).
 14. Pareiškėja L. O. prašė paskirti ją S. D. globėja ir turto administratore. Paaiškino, kad ji yra vienintelė S. D. dukra. L. O. sutinka būti S. D. globėja.
 15. Byloje dalyvaujantys asmenys neišreiškė jokių prieštaravimų, kad L. O. taptų S. D. globėja. Be to, nėra kitų asmenų, norinčių būti S. D. globėjais.
 16. Bylos duomenys patvirtina, kad L. O. yra S. D. dukra. Jos sveikatos būklė leidžia jai būti mamos globėja.
 17. Esant nurodytoms aplinkybėms pripažintina, kad L. O. yra tinkama globėjos pareigoms atlikti. Duomenų, dėl kurių ji negalėtų būti skiriama globėja, nėra.
 18. Pareiškėja L. O. prašė ją paskirti ir S. D. turto administratore.
 19. Teismas išaiškina, kad CK 3.238 straipsnio 1 dalyje nustatyta, jog asmens globa apima ir jo turto globą. Sprendžiant klausimą dėl turto administratoriaus paskyrimo, pažymėtina tai, kad teismas skiria turto administratorių tada, kai neveiksnius ar ribotai veiksnus tam tikroje srityje asmuo turi nekilnojamųjų ar kilnojamųjų daiktų, kuriems reikalinga nuolatinė priežiūra (įmonė, žemė, pastatas ir kt.) (CK 3.245 straipsnio 1 dalis).
 20. Byloje pateikti S. D. išduotas paveldėjimo teisės liudijimas, pateikti Nekilnojamąjo turto registro duomenys patvirtina, kad S. D. nuosavybės teise priklauso 1/3 gyvenamojo namo su priklausiniais, Žemės ir kito nekilnojamo turto kadastro ir registro pažymos nr. (neskelbtina)žemės sklypo, unikalus numeris (neskelbtina), žemės sklypas, unikalus numeris (neskelbtina)žemės sklypo, unikalus numeris (neskelbtina), adresu (neskelbtina), 67/200 žemės sklypo, unikalus numeris (neskelbtina), adresu (neskelbtina), žemės sklypas, unikalus numeris

4400-1609-9624, adresu (neskelbtina) ir patalpa - garažo boksas Nr. 16, unikalus numeris 5997-6000-4099:0002, adresu (neskelbtina).

21. Atsižvelgiant į nurodytas aplinkybes, siekiant įgyvendinti, apsaugoti ir apginti neveiksnaus visose turtinių santykių ir asmeninių neturtinių santykių srityse fizinio asmens teises ir interesus, S. D. nustatyta globa, jos globėja ir turto administratore skirtina L. O. (CK 3.242 straipsnio 1 dalis, 3.245 straipsnis, CPK 468 straipsnio 4 dalis, 508 straipsnio 3 dalis).
22. Globėja skirtinai L. O. išaiškinamos jos teisės ir pareigos, įtvirtintos CK 3.243–3.244 straipsniuose (CPK 508 straipsnio 4 punktas): globėjas yra savo globotinio atstovas pagal įstatymą ir gina neveiksnių tam tikroje srityje ar ribotai veiksnų tam tikroje srityje asmenų teises ir interesus be specialaus pavedimo; globėjas, kuris yra globotinio tėvas, motina ar kitas artimasis giminaitis, pareigas atlieka neatlygintinai, kitais atvejais globėjas turi teisę į savo patirtų būtinų išlaidų, susijusių su globėjo pareigomis, atlyginimą iš neveiksnaus tam tikroje srityje asmens turto, kurių dydį ir jų atlyginimo tvarką nustato teismas pagal globėjo prašymą; globėjai privalo informuoti globos instituciją apie savo gyvenamosios vietos pasikeitimą; jeigu išnyksta aplinkybės, dėl kurių asmuo buvo pripažintas neveiksniu tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje, asmens globėjas turi kreiptis į teismą dėl asmens pripažinimo veiksnium; neveiksnaus tam tikroje srityje ar ribotai veiksniaus tam tikroje srityje asmens turtą ir jo duodamas pajamas globėjas turi naudoti išimtinai neveiksnaus tam tikroje srityje ar ribotai veiksniaus tam tikroje srityje asmens interesais; sandoriams, kurių suma didesnė kaip vienas tūkstantis penki šimtai eurų, sudaryti yra reikalingas išankstinis teismo leidimas; visais atvejais yra reikalingas išankstinis teismo leidimas, jeigu globėjas nori parduoti, dovanoti ar kitokiu būdu perleisti globotinio nekilnojamąjį daiktą ar daiktines teises, jį išnuomoti, perduoti neatlygintinai naudotis, įkeisti ar kitokiu būdu suvaržyti teises į nekilnojamąjį daiktą ar daiktines teises, taip pat sudaryti bet kokią kitą sandorį, jeigu dėl šio sandorio globotinio turtas sumažėtų ar būtų perleistos ar suvaržytos globotinio daiktinės teisės; globėjas, jo artimieji giminaičiai negali sudaryti sandorių su globotiniu, išskyrus atvejus, kai turtas globotiniui yra dovanojamas ar perduodamas neatlygintinai naudotis, jeigu tai atitinka interesus; globėjas gali būti teismo nutartimi atleistas nuo pareigų atlikimo, jeigu jų negali atlikti dėl savo ar artimųjų giminaičių ligos, savo turtinės padėties pablogėjimo ar dėl kitų svarbių priežasčių. Globėjas, kuris netinkamai atlieka pareigas, neužtikrina globotinio teisių ir interesų apsaugos, naudojasi savo teisėmis savanaudiškais tikslais, gali būti teismo nutartimi nušalinti nuo globėjo pareigų; jeigu šiais globėjo veiksmais buvo padaryta žala neveiksniui tam tikroje srityje ar ribotai veiksnium tam tikroje srityje asmeniui, globėjas privalo ją atlyginti.

Teismas, vadovaudamasis Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 270, 468, 473, 496, 505–506 straipsniais,

n u s p r e n d ė:

pareiškimą tenkinti.

Pripažinti S. D., asmens kodas (neskelbtina), neveiksnia šiose srityse:

- turtinių santykių srityse: asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkyme, susijusiame su smulkiais buitinais sandoriais (maisto produktų įsigijimas, sumokėjimas už komunalines paslaugas ir kt.); asmeninių pajamų ir išlaidų tvarkyme, susijusiame su lizingo, daiktų pirkimo – pardavimo išsimokėtinai sutarčių sudarymu, paskolų, vartojimo kreditų sutarčių sudarymu ir pan.; kilnojamojo turto naudojimu, valdymu ir disponavimu juo (kilnojamojo turto pirkimo - pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai ir kt.); nekilnojamojo turto naudojimu, valdymu ir disponavimu juo (nekilnojamojo turto pirkimo-pardavimo, nuomos, dovanojimo, įkeitimo sandoriai ar kt.); paveldėjimo teisiniuose santykiuose (palikimo priėmimas, testamentas sudarymas ir kt.); dalyvavime

ūkinėje komercinėje veikloje (juridinių asmenų steigimas, buvimas juridinio asmens dalyviu, vertimasis individualia veikla ir kt.);

- asmeninių neturtinių santykių srityse: savitvarkos įgūdžių srityje (tinkama gyvenamojo būsto priežiūra, higiena, mityba, apranga ir pan.); sveikatos priežiūros srityje (kreipimasis dėl sveikatos priežiūros paslaugų, gebėjimas naudotis sveikatos priežiūros paslaugomis, reikiamų sveikatos priežiūros paslaugų poreikio įvertinimas ir pan.); šeimos santykių srityje (santuokos sudarymas, asmens gebėjimas įgyvendinti tėvų valdžią - auklėti ir prižiūrėti savo vaikus, įvaikinti ir kt.); asmens gebėjimu būti globėju (rūpintoju), pagalbininku pagal sutartį dėl pagalbos priimant sprendimus; darbo teisinių santykių srityje (asmens gebėjimas sudaryti darbo sutartį, atitinkančią jo galimybes, poreikius ir pan.); politinių teisių įgyvendinimo srityje (balsavimo teisė).

Nustatyti S. D., asmens kodas (neskelbtina), ankščiau išvardintose srityse globą, jos globėja paskirti L. O., asmens kodas (neskelbtina).

Sprendimo dalis dėl globėjo paskyrimo vykdoma skubiai.

Paskirti L. O., asmens kodas (neskelbtina), S. D., asmens kodas (neskelbtina), turto administratore.

Ne vėliau kaip kitą darbo dieną po sprendimo įsiteisėjimo dienos sprendimo duomenis pateikti Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro tvarkymo įstaigai Neveiksnių ir ribotai veiksnų asmenų registro nuostatų nustatyta tvarka.

Sprendimas per 30 dienų nuo jo priėmimo ir paskelbimo dienos gali būti skundžiamas Vilniaus apygardos teismui per Vilniaus regiono apylinkės teismo Vilniaus rajono rūmus.

Teisėja

Dalia Zeniauskaitė